

Kinder- en Jeugdboeken

Zondagsschoolboekjes

Recensie

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Om twee schitteroogjes
Druk: 1
78 blz.

Een vinkje wordt door een stalknecht van een buitenplaats met behulp van een schoenmakerszoontje uit 't dorp, gevangen. De valsche palfrenier wil het diertje de oogen uitbranden, maar dit kan Ries de zoon van den schoenmaker niet uitstaan. Op allerlei wijzen, door vleien, door dreigen, door geweld en list zoekt hij 't vogeltje machtig te worden. Hij komt er zelfs toe zijn grootmoeder te bedriegen en ziin ouders ongehoorzaam te zijn. Maar de oude godvreezende vrouw weet den jongen in 't hart te grijpen en hem te wijzen op Hem, die voor alles zorgt, ook voor 't vinkje, maar ook voor Ries. Hij verkrijgt vertrouwen en meent nu, dat alles van een leien dakje zal gaan, maar dat valt tegen. Hij moet nog leeren, dat God alles te Zijner tijd en op Zijne wijze zal regelen en besturen. Door 't ingrijpen van een Indisch officier, den schrik van Ries, wordt 't vogeltje nog gered en aan Ries ter hand gesteld, die 't de vrijheid hergeeft. Een eenvoudig verhaaltje, maar keurig. Hoe goed is de valsche in zijn handelen geteekend; hoe nauwkeurig worden de gewaarwordingen van Ries beschreven; hoe waar is die strijd afgebeeld tusschen waren moed en onverschilligheid. Wie dit boekje schreef, heeft de roerselen van 't kinderhart niet alleen leeren kennen, maar ze door en door begrepen. Dit verhaal voelt en leeft een kind mee. We kunnen dan ook best begrijpen, dat de Nederl. Zondagsschoolvereeniging dit werkje bekroonde. Het is die bekroning waard. Als we een opmerking mogen maken, komt 't ons vreemd voor, dat een dorpsjongen nooit een vogel in de hand heeft gehad en telkens over die zachte, warme aanraking en die oogjes in verrukking geraakt. Dit doet anders aan de groote waarde van dit verhaal niets af. Taal en stijl zijn goed verzorgd. 't Is wat te nauw in elkaar gedrukt. Voor kinderen van 10-12 jaar zeer geschikt.

Boekbeoordeling in bijblad van "De Christelijke Familiekering : tijdschrift voor zondagsschool en huisgezin", 1911

Auteur: W.G. van de Hulst
Titel: Om twee schitteroogjes
Druk: 1
78 blz.

Geïll. gekl. Gecart. omsl. 2 gekl. plaatjes. 4 penteekeningen tusschen den tekst. Prijs 25 cent. Bekroond door de Nederlandsche Zondagsschoolvereeniging. In dit verhaal is de handeling levendig, het boeit door zijn dramatische opvatting. Ook is er veel, dat psychologisch juist gewaarwordingen en gemoedstoestand van het kind weergeeft. Ries Stolker kwam tegen den zin zijner ouders gaarne in het koetshuis van het kasteel bij Dirk, den palfrenier, een ruw en onverschillig man. Meermalen misleidde hij daartoe zijn ouders en zijn grootmoeder. Eens hielp hij Dirk een vink vangen, die op den zolder van het koetshuis was komen vliegen. Doch toen hij later bemerkte, dat Dirk den vogel blind wilde maken, om hem mooier te doen zingen, kwam zijn beter gevoel boven. Voortdurend was hij

bezig met het lot van het vogeltje, dacht er over, sprak er over, bad er voor, wendde pogingen aan om het vogeltje vrij te krijgen. Alles scheen vergeefs, tot onverwacht het diertje hem geschonken werd. Hij bevrijdde het nu vóór de wreedheid begaan werd, waardoor het zijn twee schitteroogjes zouden ontnomen worden, en kwam tot bekentenis van zijn ongehoorzaamheid. Het verhaal is verdeeld in 7 hoofdstukken met opschrift. Het uiterlijk is in alle deelen goed verzorgd. Op taal en stijl hebben wij geen aanmerkingen. Steeds wordt Heer gebruikt in plaats van Heere, wat ook uit een taalkundig oogpunt minder aangenaam aandoet, vooral als het, gelijk op blz. 25, in vijf regels viermaal voorkomt. De Schrijver heeft een onmiskenbaar talent, om de dingen aanschouwelijk voor te stellen. In dit verhaal zit actie van het begin tot het einde. Het geeft een stuk jongensleven, met meesterhand naar de natuur geteekend, dat door zijn losheid van toon zeken boeien zal. Doch het gevaar hiervan is steeds, dat men te ver gaat; en dit is ook in dit boek het geval. Wij hebben bedenking tegen de platte spreektaal (nou, niks, nee, ie voor hij, blij, me knie. joggie enz.); tegen de telkens afgebroken zinnen; tegen zoovele nieuwmodisch Hollandsche woorden bv.: opstommelen, opketsen, neerpatsen, neerbonken, schonkelen, opschurken, hinkelen, samenkrompen enz.; tegen scheldwoorden: domkop, lomperd, vent, zwartkop, knul, leelijkerd. Dit alles hoort niet in een kinderboekje. Wat de strekking betreft, deze komt wellicht hierop neer, dat dieren schepselen Gods zijn. "Niet één van die is voor Hem vergeten". Dat dus het martelen van dieren zonde is, komt goed uit in het verhaal: voorzeker geen overbodige les voor onze jongens. Hoe noodig is het tegen de zonde te strijden, en dat, om barmhartigheid te krijgen, de zonde niet alleen nagelaten, maar ook voor God en de menschen moet beleden worden, dit alles komt in het verhaal goed tot zijn recht. Ries' geheele hart is vervuld van het vogeltje. Maar hij zelf is ongehoorzaam geweest, in slecht gezelschap, is kwaad geweest, enz. Welk een gelegenheid om te spreken niet van schuldvergeving in het algemeen, maar van de verzoening door het borgtochtelijk lijden van den Heere Jezus, van bekeering en vernieuwing des harten. Dit is helaas! niet geschied. En hiermee komen we op ons hoofdbezwaar, dat het boek religieus zoo zwak, oppervlakkig en algemeen is. Er is niets positief Christelijks in. Van Jezus en zijn Middelaarswerk wordt niet gerept. Zijn naam wordt niet eens genoemd. Een moderne kan geheel met den geest van dit boekje meegaan. Ten eenen male wordt gemist, dat willen en volbrengen beide genadegaven Gods zijn; nu krijgt men den indruk, dat onze wil voorwaarde is, om des Heeren hulp te verkrijgen. "Als je je vast voorneemt, al je best te doen om beter te worden, dan wil de Heer je wel helpen en je vergeven" (blz. 25). "Je moet ook beter willen zijn, dan zal de Heer je helpen" (blz. 27). "Hij voelde, dat de Heer hem vergeven wilde, als hij maar sterk wou zijn" (blz. 28). "Niet in eigen kracht wordt de zonde overwonnen", zoo leeren wij den kinderen op de Zondagsschool; hoe kunnen wij hun dan lectuur in handen geven, waarin dit lijnrecht tegengesproken wordt? Hoe hoog dit boekje uit litterarisch oogpunt ook staat, wij mogen het om des beginsels wille niet aanbevelen.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1911

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 3

78 blz.

Ries is bij Dirk, den palfrenier, in den stal. Een vink komt binnenvliegen, die met veel moeite wordt gevangen en in een kooitje gestopt. Dirk is een wreedaard, die 't beestje met een gloeiende stopnaald de oogen wil uitbranden; immers, een blinde vink zingt mooi. Dat kan Ries niet verdragen; die schitteroogjes mogen niet gedoofd worden. Het droevig lot van het diertje gaat hem ter harte; ook kwelt hem de wroeging, want hij heeft 't beestje gevangen. Hij poogt op alle manieren Dirk van zijn voornemen terug te brengen; vleierig, geweld, list, totdat eindelijk iemand van „'t heerenhuis" 't geval verneemt en het diertje aan Ries geeft, die het daarop weer in vrijheid stelt. De rol, die Grootmoeder daarbij speelt is voor 't verhaal van groote beteekenis. Een best boekje. Zeer aanbevolen.

Boekbeoordeling in bijblad van "De Christelijke Familiekring : tijdschrift voor zondagsschool en huisgezin", 1919

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 5

78 blz.

Bijzonderheden: Oorspronkelijk werk; geschikt voor jongens en meisjes van 8-12 jaar; 5e druk; omvang 78 bladz., met 12 ill.; prijs f 0.35 gec. Korte inhoud: Ries, een schoenmakerszoon, wordt bevriend met Dirk, den palfrenier van den Baron. Deze vriendschap met den wreeden man heeft een verkeerden invloed op den schooljongen. Het vangen van een vinkje en het slechte plan van Dirk het de oogen uit te branden om het des te beter te leeren zingen, heeft tot gevolg, dat Ries, dank zij den invloed van zijn grootmoeder, zijn omgang met Dirk verbreekt. Eerst wil hij echter het vinkje redden. In de uitvoering van zijn plan wordt hij gestoord door den neef van den Baron, een Indisch officier, die hem voor een dief en insluiper houdt. Na onderzoek komt hij tot de overtuiging van Dirks wreedheid en Ries' eerlijkheid. Dank zij Ries' medelijden, opgewekt door de schitteroogjes van den vink, krijgt deze de vrijheid terug. Beoordeling: In dit goede, Christelijke verhaal wordt geteekend de strijd van een jongensziel tegen zijn ongehoorzaamheid en zijn verkeerde neigingen, die hij door ging over een man, die de straf droeg voor een ander; die zijn eigen leven opofferde om dat van een ander te redden. En die lessen hebben beide vrienden in praktijk gebracht. Dit boek ademt een recht Christelijken geest, al wordt er niet in "gepreekt". Het hoofdthema is: Wat oprechte jongensvriendschap waard is en hoe die tot uiting komt. Het ontbreekt niet aan spannende tooneeltjes. 't Boeit van de eerste tot de laatste bladzijde. Onze jongens zullen er van smullen. Zet het direct in uw schoolbibliotheek, waar het zeker geregeld "uit" zal zijn. Van harte aanbevolen. G. Dick

J.Lens Bibliotheekgids voor Chr. School- en Jeugdbibliotheken, 1930

[Open Gids](#)

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 6

61 blz.

Leeftijd 9-12 jaar. Ries, die "bevriend" is met Dirk, den palfrenier van het heerenhuis, heeft een vink gevangen. Dirk, geen beste kerel en geen goede vriend voor Ries, wil met een gloeiende naald de schitteroogjes uitbranden, Ries wil dit niet hebben en probeert alles om het diertje te redden. Tenslotte gelukt dit en Ries krijgt het vinkje en laat het wegvliegen. Dan is Ries gelukkig! Een mooi boekje. dat op de bekende wijze door van de Hulst wordt verteld. Niettegenstaande het gebruik van den naam Heer, bevelen we toch dit boekje van harte aan voor jongens en meisjes van 9-12 jaar.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1931

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 7

78 blz.

jongensboek; geschikt voor een leeftijd van 9-13 jaar; algemeene strekking. Korte inhoud: Ries heeft een vogeltje gevangen en opgesloten in een kooi, samen met Dirk, den palfrenier. Juist komt de Baron aan, dus Ries moest gauw zien, dat hij weg kwam. Ries heeft er berouw van, dat hij dat vinkje gevangen heeft, want Dirk wil het dier kwaad doen. Hij gaat er op uit, het diertje weer vrij te laten. Het lukt niet. Dirk belet het hem. Dirk wil het met een naald de oogen uitbranden. Dit wordt nog verhinderd door de komst van Geurtsen, den koetsier. Na lang beraad besluit Ries om stilletjes de kooi open te gaan doen. Hij sluipt de zolder op. Hij wordt echter bemerkt door een Indisch officier, die hem geducht onder handen neemt. Nu vertelt Ries, wat er gebeurd is en wat Dirk van plan is. Den volgenden dag komt de officier met Dirk naar Ries z'n ouders om de kooi met het vogeltje te brengen. Dan laat hij het vinkje weer vrij. Algemeene op- of aanmerkingen: Het is een mooi spannend verhaal, dat de jongens graag zullen lezen. Het heeft ook opvoedkundige waarde. Maar specifiek "Christelijk" kunnen we deze boeken niet noemen. Als verhaal kunnen we het waardeeren, maar als Kerstboek voor de Z.S. kunnen we het maar Conclusie: matig aanbevelen voor Z.S.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1934

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 8

91 blz.

jongensboek; geschikt voor een leeftijd van $\tilde{A}, \hat{A} \pm 9-11$ jaar; algemeene strekking. Korte inhoud: Ries heeft een vogeltje gevangen in een kooi, samen met Dirk, den palfrenier. Juist komt de Baron aan, dus Ries moest gauw zien, dat hij weg kwam. Ries heeft er berouw van, dat hij dat vinkje gevangen heeft, want Dirk wil het dier kwaad doen. Hij gaat er op uit om het diertje weer vrij te laten. Het lukt niet. Dirk belet het hem. Dirk wil het met een naald de oogen uitbranden. Dit wordt nog verhinderd door de komst van Geurtsen, den koetsier. Na lang beraad besluit Ries om stilletjes de kooi open te

gaan doen. Hij sluipt de zolder op. Hij wordt echter bemerkt door een Indisch officier, die hem geducht onder handen neemt. Nu vertelt Ries, wat er gebeurd is en wat Dirk van plan is. Den volgende morgen komt de officier met Dirk naar Ries z'n ouders om de kooi met het vogeltje te brengen. Dan laat hij het vinkje weer vrij. Algemeene op- of aanmerkingen: Het is een mooi, spannend verhaal, dat de jongens graag zullen lezen. Het heeft ook opvoedkundige waarde. Maar specifiek "Christelijk" kunnen we deze boeken niet noemen. Als verhaal kunnen we het waardeeren, maar als Kerstboek voor de Z.S. minder. Een bijzondere vermelding kan hier aan toegevoegd worden, dat de illustraties van van de Hulst werkelijk goed op haar plaats zijn. Conclusie: matig aanbevolen voor Z.S.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1939

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 10

77 blz.

prijs 90 cent; gecartonneerd; geïll.; jongensboek, leeftijd 10-12 j. Inhoud: Ries van de schoenmaker is zo graag op de buitenplaats, waar hij onder invloed van de palfrenier Dirk komt. Ries vangt een vink. Dirk wil dit vogeltje zijn ogen uitsteken om er een goede zanger van te maken. Ries heeft toch zo'n spijt, dat hij het vogeltje gevangen heeft en in de kooi deed. Nu probeert hij het vogeltje weer los te laten. Maar Dirk is zo'n wreedaard, dat hij er niet aan denkt om Ries zijn zin te geven. Een neef van de baron brengt uitkomst. Gebruik van Heer. Conclusie: Van de Hulst vertelt op meesterlijke wijze in dit boekje over Ries en al zijn zorgen en gedachten en spanningen naar aanleiding van de gevangen vink. Graag zullen de kinderen het lezen. Daarom vinden we het zo jammer, dat de godsdienstige inhoud niet evenzeer onze instemming heeft. We missen in deze boekjes een volle en vrije genade-prediking. Gods hulp wordt gebonden aan allerlei voorwaarden, waarvan we een voorbeeld hebben op blz. 39. Als je tot God gaat met eerlijk en oprecht berouw en je vast voorneemt al je best te doen om beter te worden, dan wil Hij je helpen en je vergeven. Hier worden heel wat voorwaarden gesteld, waaraan we eerst moeten voldoen. Dit is niet Bijbels. We vinden het erg jammer, maar hierom kunnen we dit boekje niet zonder voorbehoud aanbevelen, hoewel het overigens goede eigenschappen heeft. Eindoordeel: matig aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1950

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 11

76 blz.

prijs gebonden f 1,10; jongens- en meisjesboek. Inhoud: Dirk de palfrenier is een valse jongen. Samen met Ries vangt hij een vinkje. Wanneer Dirk hem de ogen wil uitsteken om hem beter te doen zingen, stelt Ries alles in 't werk om dit te doen mislukken. Door middel van een officier krijgt

Ries de vink, die hij dan zijn vrijheid terug geeft. Strekking: Liefde tot het dier. Gebruik van Heer. Conclusie: Meerdere malen het woord Heer, zoals steeds bij v. d. Hulst; verder een fijn boekje, dat er steeds nog ingaat. 11e druk. Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1955

Auteur: W.G. van de Hulst

Titel: Om twee schitteroogjes

Druk: 12

77 blz.

prijs f 1,10 gecartonneerd; jongensboek. Inhoud: Ries komt vaak in de stal van de baron om Dirk, de palfrenier, te helpen. Vader en moeder vinden dat niet goed, want Dirk is een geniepige valserd. Ze vangen een vinkje en Dirk wil het de oogjes uitbranden. Ries doet wanhopige pogingen om het vinkje te redden. Hij stort zijn hart uit bij grootmoeder, een wijze, vrome vrouw, die Ries de enige en juiste Weg wijst. Het vinkje wordt gered. Strekking: Mijd slecht gezelschap. Uit het ene kwaad vloeit het andere voort. Dieren mishandelen is slecht en wreed. Ook jongens mogen met al hun verdriet en met al hun zorgen tot de Heere Jezus gaan. Gebruik van Heer. Conclusie: De twaalfde druk van een boekje, geschreven door een man, die wel vaak (slecht) geïmitteerd, maar nog nooit overtroffen werd. De hoofdvoorwaarde voor het schrijven van een kinderboek is, dat de kinderen het graag lezen willen. Twaalfde druk. Hierbij zwijgt de critiek. Eindoordeel: warm aanbevolen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1960
